

Brannalarm

I landbruket fikk bruk med husdyr krav om brannalarm i perioden 2004 – 2007 avhengig av dyreslag. Kravet ble da forankret i de aktuelle holdforskriftene. Brannalarmer var i starten godkjent av forsikringsselskapenes godkjenningnemd (FG) som sørget for at anleggene som ble montert tilfredsstilte kravene til montering i dyrerom.

I 2019 overtok Norsk Standard 3960 som veiledende standard for brannalarmanlegg, inkludert et eget vedlegg som gir ekstra veiledning knyttet til landbruk. (NS:3960 vedlegg B – Landbruk). I tillegg til kravene gjennom holdforskriftene så kom teknisk byggforskrift i 2010 (TEK 10, videreført i TEK 17) med krav til landbruksbygg med husdyrhold. I TEK 17 beskrives landbruksbygg med husdyr til å tilhøre risikoklasse 2 (TEK 17, §11-2. Risikoklasser) der kravet er at bygg i risikoklasse 2 skal ha brannalarm (TEK 17 §12-2a). Alle typer bygg deles inn etter brannrisiko der klasse 1 er bygg med liten risiko for liv og verdier og klasse 6 er bygg med stor risiko for tap av liv og verdier. Fra risikoklasse 2 og oppover er det krav om brannalarm. For husdyrbygg er det her ingen begrensning på antall dyr som oppholder seg i bygget, slik det er i holdforskriftene.

I praksis betyr dette at foretak med husdyr vil ha flere aktuelle forskrifter å forholde seg til ut fra dyreslag som befinner seg i huset, i tillegg til at byggeår også vil avgjøre om det er krav til brannalarm. Holdforskriftene har i tillegg en passus som viser til at alarm kan sløyfes når det er åpenbart unødvendig. Definisjonen av åpenbart unødvendig gir rom for tolking og er grunnlag for en del spørsmål.

Eksempelvis vil et bygg med 25 vinterforede sauer ikke ha krav om brannalarm hvis bygget ble satt opp i 1990 men ha krav om alarm hvis det var satt opp i 2011.

Varsling av brann skal ifølge NS:3960, tillegg b 6.2 skje ved at: Antallet alarmorganer skal være tilstrekkelig til at personer tilhørende gårdsdriften normalt skal oppfatte alarmen både innendørs og utendørs. Og varsles til følgende personer ifølge tillegg B 6.3 til: Intern beredskapsstyrke i henhold til 6.12 og 10 vil for driftsbygninger i landbruket og veksthusnæringen normalt være kunden.

I dette tilfellet har Mattilsynet og forsikringsselskapene definert kravet om varsling til å bety at det skal varsles til mobiltelefon til person(er) som har kunnskap om hva varslingen betyr og kan respondere på alarmen.

Landbruksbygg uten husdyr er plassert i risikoklasse 1 og har ikke krav om brannalarm i henhold til forskrifter.

Forsikringsselskapene har utarbeidet sine sikkerhetsforskrifter som kan gå lengre i sine krav til hvilke bygg som skal ha brannalarm. Dette vil i tilfelle omhandle bygg med økt brannrisiko (for eksempel varmlufts korntørke) eller stor forsikringsverdi. Her vil det være forskjellige regler fra selskap til selskap.

Kontroll av elektrisk anlegg

Kontroll av elektrisk anlegg i landbruksbygg er regulert gjennom lovverk og forskrifter fra myndigheter, og sikkerhetsforskrifter fra forsikringsselskap. I Mattilsynets forskrifter for hold av husdyr er det hjemlet krav om el-kontroll i husdyrbygg hvert tredje år. Denne kontrollen skal gjennomføres uavhengig av antall dyr som oppstalles i dyrerom. Alle husdyrforskrifter henviser til samme intervall for kontroll.

I landbruket er det enighet om at det skal forlanges kontroll i henhold til kontrollstandard NEK 405-3 Landbruk på el-kontroll og 405-1 termografering ved kontroll av husdyrrom. Termografering er ikke et forskriftskrav, men et forsikringskrav som næringa sammen har blitt enig om at skal stilles. For bygg der det ikke er husdyr eller annen begrunnelse for utvidet el-kontroll kan NEK 405-2 næring benyttes.

Samtidig har for eksempel forsikringsselskapet Gjensidige satt som forsikringskrav at også driftsbygninger uten husdyr, men som har en forsikringsverdi over 15 millioner kroner, og bygninger med varmlufttørke skal ha en kontroll av det elektriske anlegget hvert tredje år. For gårdsbruk med driftsbygninger som ikke har husdyr, og som ikke faller inn under en av de to sistnevnte, er det krav om kontroll av det elektriske anlegget etter boligstandard hvert *femte år* (Landbrukets brannvernkomite, 2021)⁸.

Kontroll av brannslukkere

Kontroll av brannslukkere er knyttet til fabrikantens anbefalinger som i stor grad følger de anvisninger som ligger i NS:3910 Der er det satt inn følgende tabeller.

Hvem kan utføre kontroll

3.6

kompetent person

person som har dokumenterte kunnskaper og ferdigheter til å utføre kvalifisert vedlikehold av håndslukkere i henhold til denne standarden og er ansatt i eller driver egen *kompetent virksomhet* (3.7), eller har skriftlig samarbeidsavtale med kompetent virksomhet.

3.7

kompetent virksomhet

foretak eller organisasjon som kan dokumentere oppfyllelse av krav til kompetanse, utstyr, verksted og organisasjonsform for å kunne gjennomføre kvalifisert vedlikehold av håndslukkere i henhold til denne standarden

Når skal ettersyn, kontroll og service utføres:

Tabell A.1 – Vedlikeholdsintervaller

Type håndslukker	Ettersyn		Kontroll Standardens tillegg B		Service Standardens tillegg C
	i bolig	for øvrige	i bolig År	for øvrige År	År
Vann, skum og vannbasert	halvårlig	kvartalsvis	5	1	5
Pulver (trykkkladd)	halvårlig	kvartalsvis	5	1	10
Pulver (med patron)	halvårlig	kvartalsvis	5	1	10
CO ₂	halvårlig	kvartalsvis	5	1	10

MERKNAD Tallene angir antall år mellom hvert vedlikehold.

Intervallene for nye apparater regnes fra produksjonsåret som er gravert i beholderen.

Det kan være aktuelt å vurdere hyppigere vedlikehold ut fra hvilket miljø håndslukkeren er plassert i, og hvilket objekt den skal beskytte i henhold til en risikovurdering.

Ved utføring av service foretas også ordinært kontrollarbeid etter tillegg B.

Utbytting av deler på håndslukkeren i mellomliggende perioder skal ikke innvirke på intervallene.

Hvis produsentens eller lisensinnehavers anbefaling for bytte av slökkemiddel er hyppigere enn vedlikeholdsintervallet i tabellen, skal denne anbefalingen følges.